

דברי הכפר

'הן היו חזקות מהחורף
הן היו חזקות מסופה'
הן היו סודה ויסודה של תקופה,
התקופה שבנתה את המקום הזה.
יצרו אותו ברוחן, יצרו אותו בחומר.
שתיהן היו מלכות העבודה והיצירה
כל אחת בתחומה.
שתיהן הקימו משפחות ענפות לתפארת.

צאתכן לשלום נשים יקרות,
לעולם שכולו רוח.

יעל וריני כל אחת בדרכה.

תהי נשמתכן צרורה בצרור החיים.

שושנה שרקי

גיליון מס' 2463 * כ"ג תמוז תשע"ה * 10 ביולי 2015
כפר הנשיא * עלון פנימי

עורכת: שושנה שרקי / sachlav@kfar-hanassi.org.il

**בצער רב אנו מודיעים
על פטירתה של חברתנו**

יעל נמנוב

ז"ל

**ומשתתפים בצערם של
אדי, אמיר, דורית, אורנה,
וכל בני משפחותיהם**

שלא תדעו עוד צער

אמא שלי

האמת – לא קל לי לעמוד כאן היום ולדבר בפני קהל כל כך גדול. מי שמכיר אותי יודע שזה ממש לא אני..

אבל היום אנחנו כאן בגלל אמא שלי.

אמא שלי ושל אמיר ושל ארנה

וסבתא גאה של 17 נכדים ו-3 נינים.

הסיפור של אמא שלי (כפי שהיא כתבה), הוא סיפור של ילדות מוגנת ומאושרת בתקופה ארוכה ונוראה. זה סיפור של אישה בעלת אהבה למשפחתה שהאפילה על כל מכשול בדרך. של אדם בעל אידיולוגיה וערכים, שהובילו אותה לחיות כל כך אמיתי וקרוב לאדמה לאנשים ולטבע.

זה גם הסיפור של הוריה של אימי, הרמן ואליזבט, שבתובנה והקרבה עצמית השכילו להוציא את דן וגד האחים שלה, ואותה, מבעוד מועד מהגיהנום. אמא תמיד אמרה לנו שכיום, כשהיא אם וסבתא, היא לא מבינה איך הם שלחו ילדה בת 13 לבד לארץ זרה, לתרבות ושפה אחרים.

אמא הייתה האחרונה משבט רוזנדל/רון, ובכל מפגש של המשפחה המורחבת – במיוחד בביקורים בכפר רופין באזכרות לאבנר -הייתה גאה להזכיר את העובדה הזאת לכולם.

אמא תמיד התעקשה להסביר לנו שחשוב מאד ללמוד ולהתמקצע, ולמרות שהאמינה בערכי הקיבוץ שטענו לשיוויון – היא דחפה אותנו "לעשות משהו עם עצמנו". בשנים האחרונות עם השינויים שעברו על הקיבוץ, היו לנו לי ולאמא חילוקי דעות ואי הסכמות. האירועים שעברו על משפחתנו ועל הקיבוץ פתחו אצלי פצע עמוק. לאמא לא קל ולא נוח היה לשמוע את התחושה שלי. בשבילה הקיבוץ היה הכל. השינויים של השנים האחרונות השאירו אותה מאחור-"אתם רציתם –לא אנחנו". הקיבוץ שהיא הייתה בין מייסדיו היה חזות הכל.

היא אהבה את החיים שאחרי העבודה-כגננת. הרכיבה על אופניים, השחיה היומיומית בחודשי הקיץ, העבודה בגינה, וכמובן את הקרמיקה.

אבל האמת – הדבר הכי חשוב לאמא היה המשפחה.

המשפחה ושלוש בית, הובילו אותה פעמים רבות בטרמפים עד איתמר (שרחמנא לצלן) נמצאת בשטחים. היא היתה מוכנה לקבל את אורח החיים של ארנה ודוד ואפילו את העובדה שגרו מחוץ לקונצנזוס האידיולוגי שבו האמינה,

ומלבד שלא לאבד אותם. בזכותה הם למעשה חיים, כאן ואיתנו. היא זאת שהתעקשה לשמור על קשר בכל מחיר. ומאז היא כל הזמן היא נזכרה שביומולדת שלה חיכינו כמה שעות בטבריה, כדי שדוד יגיע עם הילדים, ולמחרת היה הפיגוע הנורא. כמה פעמים שמענו ממנה – איזה מזל שהוצאנו את הילדים. כאילו- ההיסטוריה חזרה על עצמה.

גם עכשיו כשהם גרים במושב קשת ברמת הגולן, אנחנו היינו הולכים לאט ועם המקלות הנורדיות בשבת, עד הבית שלהם, כדי לבלות איתם כמה שעות של עונג שבת.

אוי אמא- איך התרגשנו עד דמעות, כולנו, כשדינה ויהודה החליטו לקרוא לבנם השני אבנר. זה מסמל את המורשת שאמא ניסתה - והצליחה להנחיל. מעל 40 שנה אנחנו נוסעים כל המשפחה, פעמיים בשנה לכפר רופין, לאזכרה של אבנר. הדור השני התחנך על ברכי דמותו הכל כך מיוחדת, וזאת אמא שהיה לה כל כך חשוב להעביר את הכאב מצד אחד על נפילתו, והמיוחדות שלו מצד שני – גם לדור הבא. והנכדים- כאילו הכירו אותו אישית, למרות שכולם נולדו לאחר נפילתו, זה רק מאמא !

לא להאמין שעד לפני שנתיים שלוש, היא עוד סחבה את כולנו לסובב כנרת או גליל, באופניים. וכמה שהיא הייתה גאה לרכב בתחרות יחד עם בת-אל. סבתא ונכדה. לפעמים היא לא ממש ידעה את מיגבלות היכולות שלה והתרסקה עם האופניים באיזה ירידה תלולה שאמיר לקח אותה. רק בפסח שעבר כשיצאנו כל המשפחה ברגל (ואמיר באופניים) לג'ילבון, היא עוד השתעשעה באפשרות ללכת איתנו –"כי אני יכולה להעזר במקלות שלי". לגלות לכם סוד- גם אני כמעט נשארתי שם על צלע ההר..

תמיד בארוחות שבת, היא קודם כל נכנסת ובודקת –מי מהילדים הגיע - מהצבא מהמכינה, מהלימודים או מהעבודה בחו"ל. נעצבת כשמישהו עובד-ולכן לא יושב איתנו.

אמאל"ה יקרה –מי יישב עכשיו בקצה השולחן במקומך? בארוחה –מתעקשת לקבל "רק קצת" אוכל, אבל אחר כך מנשנשת מהצלחות. מיישמת הלכה למעשה את מה שאבא תמיד חינך אותנו: אסור להשאיר אוכל בצלחות.. בהמשך - כל הילדים מתקבצים סביבה עם התשבץ, מאתגרים אותה למצוא את התשובה הנכונה, למרות שהם כבר יודעים אותה.

היא כמו ציפור שתחת כנפיה היא שומרת על כל הגוזלים שלה ולא תוותר על אף אחד. כל כך חשוב באותה המידה. חייבת לדעת מתי מתן ורעות מגיעים

לביקור. והאם זה מסונכרן עם ההגעה של שָׁלוֹ – כדי ששוב נוכל לעשות צילום של כל הנכדים.

היא הייתה צעירה בת 90, שלמרות מיגבלות שמיעה רצתה לדעת מה כל אחד אומר. היא יודעת בדיוק מה עושה כל אחד מ - 17 נכדיה. גאה בכל אחד ושמחה בכל ביקור שלהם את סבתאלה (כפי שקראו לה).

בתקופה האחרונה לא היתה במיטבה וכל הזמן הרגישה מצפון על זה שהיא מכבידה עלינו. והילדים תמיד התגייסו באהבה ללוות אותה הבייתה להוריד את העלים מהגג בחורף, או להשקות את הצמחים.

ה - ח"י ימיה האחרונים היו לא פשוטים. אנחנו כל כך קיוונו שהיא כמו אבא תתאושש ותחזור אלינו. רצינו לקבל אותה – אפילו קצת מוגבלת ותלותית. והנכדים - יחד איתנו שלושת ילדיה, הגענו לכל ביקור ניסינו לדבר איתה לצחוק איתה. להראות לה תמונות של הנינים. לקרוא לה "נישט נורמל" שתחייך אלינו. ראינו בשלבים מסויימים את הניצוץ בעיניים שלה ואז שוב דאיכה. ידענו שהיא לא רצתה לחיות כך, אבל אנחנו באנוכיות שלנו לא רצינו לקבל. הרי איך בכלל אפשר לראות את העתיד בלי אמא/סבתא. היא תמיד פה שותפה מתעניינת.

ועכשיו יש לנו את הזיכרונות הכל כך רבים, מכוס התה על המרפסת, מנסיעות רבות שהצטרפה אלינו, מארוחות משותפות (זה לא קל עם הדוסים האלה..). ויש את התמונות והסרטונים. ויש את הבית שלה, שאליו נמשכנו כמו מגנט, כשרק שמענו שארנה דוד והילדים או אמיר וג'נט הגיעו.

אמאלה יקרה- את תחסרי לי כל כך.

דורית

אשת חיל מי ימצא. סבתאל'ה, איך אפשר לדבר עלייך בעבר!?

כשאת תמיד נמצאת, תמיד שם.

בטח בה לב בעלה, ושלל לא יחסר. לא היה חסר לך כלום. את המלאך הטוב שתמיד שומר עלינו ודואג לנו. עמוד התווך שמאחד את המשפחה. תמיד חזקה, תמיד דואגת לכולנו.

כפה פרשה לעני, וידיה שלחה לאביון. כמה דאגה אינסופית יש בך. סבתאל'ה, את הענקת לנו את החיים במתנה! בזכות הערך המרכזי שהמשפחה מעל הכל! פתחת לנו את ביתך כמה את מחכה לביקורים שמחה בכל אחד שנכנס, באיזה שעה שיגיע ולכמה זמן שיהיה...

גם כשהיה לך כל כך קשה להיפרד.. אז איך נפרדים ממך??

פיה פתחה ותורת חסד על לשונה. אני מגיעה אלייך, מתיישבת ללמוד, ואת לידי, מחכה להפסקות תה ביחד, ומשתדלת שחס וחלילה לא תפריעי ללימוד.. רק דואגת להזכיר לי, שאת לא זכית ללמוד ושלא הספקת לסיים את הלימודים, כי כבר נשלחת מגרמניה. ושתמיד אמא שלך אמרה לך- את הכל הם יוכלו לקחת ממך, חוץ מאת מה שתלמדי. וכן סבתוש, אני מסיימת את התואר ואת כ"כ התרגשת לקראת המבחן האחרון שלי, כ"כ האמנת בי, כ"כ התעניינת.

צופיה הליכות ביתה ולחם עצלות לא תאכל. כמה חריצות יש בך! כשאני משתדלת לקום מוקדם. בדרך לצחצח שיניים, את יושבת עם העיתון, פותרת את התשבץ, מחייכת לקראתי וכמובן את כבר הספקת להביא לחמניות טריות מהמרכולית, כבר הספקת לשחות כמה בריכות, להתעדכן בדואר ואיך שלא לעבור בקרמיקה לפתוח את התנור אחרי שביצע שריפה.

תנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה. כל המעשים שלך, הם שמעידים על התכונות המדהימות שבך, אשר לנו נותר רק להנציח, להמשיך בדרכך.

קמו בניה ויאשרוה בעלה ויהללה. השבט המדהים הזה שהקמת, עומדים פה, מסרבים להאמין, יודעים ובטוחים שזה לא נגמר.

אנחנו נמשיך להיות ביחד! כי זה מה שאנחנו מכירים.
על זה גדלנו ועל זה התחנכנו.
תודה על מי שאת.

רבות בנות עשו חייל, ואת עלית על כולנה. סבתאל'ה מיוחדת שלנו, אוהבים אותך מאוד וכבר מתגעגעים.

הנכדות

"עצוב למות באמצע התמוז" שוררה נעמי שמר ז"ל את קינת

מותה. וכי יש עת שהעצב לא מופיע וחונק את הגרון, מקפיא חומו של קיץ, מאפיל גם על ירח מלא של אמצע תמוז. ציפורים מציצות, פרחים במלוא פריחתם ילדים צוהלים אל חופש גדול. אמצע התמוז. אמצע התמוז, תחילת תשרי או בכול תאריך אחר. מה שיעל הכי לא אהבה בשום זמן מיימות השנה - זה להיפרד. לומר שלום. כשלא הייתה ברירה כמו לרגל איזו נסיעה והיה צריך להיפרד ולו לזמן קצוב, הייתה ממלמלת במבט מושפל כמעה להתראות חפוז, מנסה להסתיר דמעה המבקשת להשתחרר. לו היה זה תלוי רק בה. גם לכאן הייתה מסרבת לבוא להיפרד... לאור הנסיבות של סיפור חייה אפשר להבין. ילדה קטנה נפרדת בעל כורחה על רציף רכבת קר ומנוכר בגרמניה המקדירה את שמיך, מזוג הורים, אותם לא תשוב לראות עוד, מותירים אותה גם ללא חלקת קבר, מקום להתנחם על מצבה קרה ודוממת.

חברים רבים ליוו את יעל לאורך עשרות שנים, שותפים לגורל העקירה מהמולדת הישנה בקרונות ה"קינדר טרנספורט" שם נורא לכשעצמו "משלוח ילדים"... דרך הגעה לתנועת הנוער והתחברות לחזון הציוני, חזון הבית השלישי העומד לקום בארץ ישראל, התלאות לא תמו וכמו רבים נוספים לתקופת ההעפלה, נתפסת ע"י הבריטים ונשלחת למחנה מעצר בקפריסין. ומשם להכשרה ולהקמת קיבוץ חדש. יעל כחלוצה אמיתית לא יכלה להרשות לעצמה לוותר על לחלות בקדחת. אצל יעל תמיד עד הסוף. גם שני אחיה ניצלים ועולים ארצה, מקימים גם הם קיבוץ בעמק בית שאן.

הקשר המשפחתי מתהדק ומתחילה הקמה מחדש של שושלת, שהצורר הנאצי ביקש להכחיד. שושלת של בנים וכמובן נכדים ולאחרונה גם נינים. ואז ניחתת המכה הראשונה הקשה מכל- אבנר הבן הצעיר של אחיה גד נופל במילוי תפקידו במלחמת יום כיפור. האור בעיניהם של הוריו ובמובן מסויים גם של יעל דוהה. שוב צריך לאסוף את עצמך מהקרשים. יעל מוצאת את תעצומות הנפש את הכאב שומרת לעצמה. מאותו יום מר לא תחמיץ אף יום זכרון לאחיין האהוב. שנתיים לאחר מכן עוד מכה -האח הבוגר דן נפטר לאחר מחלה. יעל שוב אוספת את עצמה נאחזת במה שיש. לפני כמה שנים הולך לעולמו גם גד- ממש יומיים לפני האזכרה השנתית לאבנר. לפני מספר חודשים אחד המעגלים נסגר כשיעל משתתפת בברית המילה של הנין החדש, הנכד של אורנה והבן של הנכדה דינה, ושומעת בהפתעה ששמו בישראל יהיה אבנר.

אני זכיתי להכיר את יעל לראשונה לפני 28 שנה. עומד נבוך בפתח חדר האוכל

של הקיבוץ הישוב לארוחת ערב. הגעתי עם חברי הטוב נחום, פגשנו את דורית לראשונה יחדיו, והבאתי אותו איתי ליתר בטחון. כשהתקרבו לשולחן המשפחה, הספקתי לשמוע את יעל שואלת/לוחשת את דורית: זה הגבוה או השני ???
 זה היה השני ... מזל שזה היה עוד לפני דיאטת ההשמנה שלי והיא לא נאלצה לשאול: זה הגבוה או השמן??? טאקט לא היה ממילותיה...

זכיתי להכיר אישה תוססת, פעלתנית, סקרנית, צעירה לנצח. כשהיא מחליטה לעשות משהו, עושה ולא מתפשרת. ייקית מהזן שלא מייצרים יותר. זן חרוץ, שקדן, קפדן, לא מוותר, בעיקר לא לעצמו. זן שורד שלא מביט בגעגוע לאחור, לא מתלונן בהווה, ודואג תמיד לעתיד טוב יותר.
 אי אפשר היה לבקש ממנה לעשות בייבי סיטר, כי בכול פעילות תרבותית של הקיבוץ הייתה משתתפת פעילה, ונכדים בלי עין רע הלכו ורבו בשפע, שמחה לארח בביתה בכול רגע נתון, מציידת את המזווה והמקרר בדברי מאכל שהנכדים אוהבים...

לי היו שני תפקידים עיקריים: להביא לה צמחים ופרחי עונה בכול הזדמנות והדגש על כול הזדמנות - ולרשום אותנו להשתתפות במירוצי האופניים.
 ברגע שהייתה מגלה את המודעה למירוץ סובב גליל או סובב כנרת, או בכלל, גורמת לי למעשה לבחור מסלול בדרגת קושי אחת יותר משלה, כדי להחזיק פאסון... התמונה שצילם אסף סולומון מהאוויר בשעת המירוץ כאשר הוא מזהה את יעל והיא מזהה אותו ומנפנפת לשלום, היא התמונה שתישאר חקוקה בראשי לנצח.

עד הרגע בו דורית הודיעה לי שתם ונשלם, האמנתי שיעל תצא מזה גם הפעם, תניף יד מבטלת ותגיד: באמת לא הייתם צריכים... זה לא נתפס אצלי באותו בוקר. לא נתפס אצלי עכשיו. לא מתקבל על הדעת... הייתי היחידי שלא נסע לבקר אותה בבית החולים באישפוז האחרון. טראומה אישית שלי מאז הפציעה. לא יכול לסבול את ציפצופי מכונות ההנשמה והבקרה, הצינורות הריחות, תחושת חוסר האונים. זו אמנם הבעייה שלי. אבל לא רציתי שזו התמונה מיעל שתחרט בזכורני. זו לא יעל שאני מכיר.

יעל נפטרה בערב י"ז בתמוז יום ציון חורבן הבית. אימי, יפה ז"ל נפטרה בערב יום כיפור, שני ימי צום ותענית לעם היהודי. ימים של חשבון נפש. לשתייהן, ילדות עשוקה בצל המלחמה. התייתמות מהורים בטרם עת. עלייה והתחדשות. משואה לתקומה. מכיליון לפריון. ממוות חסר תוחלת, לחיים מלאי משמעות!
 מי ייתן וזכרון יעניק לנו את הכוח והחוכמה להיטיב דרכנו בחיינו אלו עם

הסובבים לנו במשפחה, בארץ, בעולם. אמן.

"עצוב למות באמצע התמוז, דגלי הקיץ נישאים אל על. על ראש התורן תור
הומה ולא ייחדל. כי על קיצר ועל קצירך הידד נפל".

אבי

סבתא

סבתאלה, שעות על גבי שעות העברנו את ואני בשיחות. רק את ואני. תרשי לי להיפרד ממך בשיחה אחרונה, חד צדדית ובפעם הראשונה והאחרונה בפני קהל.

רציתי תמיד להגיד לך שמעולם לא הערצתי איש. מעולם לא הערצתי איש מלבדך סבתא. לא הבנתי את המושג "הערצה". איך יכול בן אנוש להעריך בן אנוש אחר, עליו הוא שמע\קרא\ראה? היית שלמות בעיני. משהו נשגב, משהו קטן וצנוע עם כוח בלתי ניתן לתיאור. לא יכול להבין בכלל איך משהו יכול להשתוות לכך..

רציתי להגיד לך סבתא שכל שלמדתי ממך הוביל אותי לשלמות. הסובלנות וההבנה שלך, שבמשך שנים בכל כעס או פשוט רצון להתרחק היית שם בשבילי. האהבה שנתת בלי שום טיפת גאווה או תמורה כלשהי, הכבוד לזולת ללא כל הבחנה ובעיקר האהבה האינסופית שלך למשפחה, כל אלה ועוד סבתאלה הובילו אותי למי שאני היום! ואותם אמשיך להפגין בגאווה..

רציתי להגיד לך סבתאלה כמה הייתי שמח להיות בחברתך. אם זה בבריכה עם התיק של la dolce vita "החיים המתוקים" וכובע השחייה, או בתור לבדיקת ממוגרפיה בצפת, או סתם לפתור איתך עוד תשחץ בבית. תמיד ידענו לצחוק וליהנות אחד עם השני.

סבתאלה, כשישבנו אני את וסבא במרפסת ותמיד איכשהו הגענו לשיחה על כל חבריך שכבר "שוכבים" בזיתים שמעבר לכביש המערכת, תמיד התבדחת שגם את תגיעי לשם, ותמיד נתת תיאור ברור מאוד איך היית רוצה ללכת. פחדת כל כך מההזדקנות, מרחמיהם של הסובבים אותך, מאי הרצון שלך לקבל עזרה. סבתאלה, הלב נקרע בין העצב הפתאומי, החד, שהכה בנו. הסבתא שתמיד שם בשביל כולם שלעולם לא מפסידה כלום, ברגע אחד נופלת והולכת, לבין החיוך הקטן שמבשר ששוב הגשמת את משימתך והלכת מאתנו, בדיוק כמו שרצית.

סבתאלה, הניצחון שלך נמצא היום פה איתך, כל אחד ואחד מאתנו סוחב את כל הטוב שבך איתנו ואת זה לא ייקחו מאתנו לעד.

באופן אירוני סבתאלה, אנחנו נפרדים ממך היום "זקנת השבט" ואת חוזרת להיות בת הזקונים. אני בטוח שאיפה שלא תהיי את יושבת עכשיו עם דן וגד ועם הורייך אותם עזבת בתחנת הרכבת, עם החיוך הענקי שלך ומספרת בגאווה את אודותייך. אחריי 76 שנה סוף סוף משפחת רוזנדל מתאחדת לה.

סבתאלה בכל נסיעותיי לעולם לא נפרדת ממני, זכר לאותו יום בתחנת הרכבת. תרשי לי להיפרד ממך היום. לא נשכח אותך פה למטה. אוהב אותך סבתאלה. נשמתך הייתה צרובה בנו כבר מזמן ועכשיו היא תהיה צרורה בצרור החיים! לילה טוב סבתא.. נוחי על משכבך בשלום.

אביב

סבתא

אני לא יודע איך להיפרד. אני לא יודע איך להגיד שלום, אני לא יודע כי אני לא רוצה. אני מנסה להיכנס לתוך בנק הזכרונות, מחפש כמה שיותר תמונות להיאחז בהם. מחבק אותם קרוב כדי שלעולם לא אשכח. אבל קשה לי, קשה בגלל שלחשוב עליך כזכרון אומר שאת לא פה יותר, ולכן לא נראה יותר את החיוך המתוק שלך, לא נרגיש את הידיים המושטות קדימה מושכות את הלחי לעשרות נשיקות. לא נדבר יותר על החיים בחו"ל או נשמע את השאלה "מתי אתה כבר חוזר?"

סבתא את היית עמוד התווך של המשפחה הזאת! הגורם המאחד של כולנו! אשה כל כך חזקה, מבפנים ומבחוץ. את המשפחה שלך לקחו ממך בצורה הנוראית ביותר, ואת במקום להישבר, סירבת לוותר. את מה שלקחו ממך לקחת חזרה דרך עבודת כפיים קשה. בתחילה עטפת את עצמך בחברים קרובים ויחד הקמתם את הקיבוץ, כשסיימת עם המלאכה התפנית להקים משפחה משל עצמך. ככה היית, כל הזמן פעילה, לא נחה לרגע. במהלך השנים המשכת לדאוג שאנחנו כמשפחה נשאר קרובים, נתמוך אחד בשני ונהיה שם אחד בשביל השני. זו הייתה הדרשה החוזרת ונשנית שלך, כל כך היה לך חשוב, שלנו הילדים יהיה מה שממך נלקח. לנו הנכדים את משמשת כמקור השראה. בהיותך מי שאת את, השרשת בנו ערכים שלך היוו אמות מוסר. אחדות, נתינה ומוסר עבודה בלתי מתפשר היו חלק ממך שנתפס בכולנו. גם היום כשאת לא איתנו את מצליחה בדרכך להביא את כולנו ביחד לחזק אותנו בתור יחידה משפחתית ובכך מנציחה יותר את המורשת שלך. הקסם המיוחד שלך הוא ביכולת שלך למשוך ולא לדחוף, להיות הדבק שמחבר את כל החלקים יחד, לא בכוח ההכרח כי אם בכוח הרצון. הרצון של כולנו להיות חזקים כמו סבתא יעל.

אני כל כך שמח שיצא לנו להכיר אותך לאורך כל כך הרבה שנים, שיצא לנו להתחנך על דרכיך ולשמש כלפיד ודור ההמשך של המשפחה מגרמניה . מעולם לא היית אדם גבוה אך תמיד הטלת צל ענקי על כל הסובבים אותך, צל מחייב, צל שמכריח את כולנו להמשיך את המורשת והערכים שהיו כל כך חשובים לך .

לחשוב שהמקום שבילית בו כל כך הרבה קייצים ושהסב לך כל כך הרבה אושר, הוא המקום שחתם את חיירך, נותן לי נחת במידה מסוימת. נחת מהעובדה שבחרת ללכת בדרך שלך. אף פעם לא היית אדם שמוכן שיעשו בשבילו, אף פעם לא היית מוכנה לקבל עזרה. אני יודע כי דאגת להגיד לי את זה בכמה הזדמנויות שונות .

הרופאים היו המומים שהצלחת בכלל לשרוד את הטביעה, אני לא הייתי... אני ידעתי איזה אישה היית וכמה ידעת להילחם . אני רוצה לחשוב ששכבת במיטה בבית החולים והבנת שהחיים לא ממש יהיו אותו דבר כמו שהיו, שההחלטה האחרונה הייתה שלך . שהעדפת לסיים את הפרק האחרון בחיים כשהחלטה עוד בידיים שלך. לא היית מוכנה לצאת בשום דרך אחרת .

סבתא לעולם לא נשכח את החיורך חשוף השיניים שאמר " כמה טוב שבאת הביתה".

הקמטים החרושים שהיוו עדות לחיים של עבודה שנוצלו במלואם . העיניים הנוצצות אהבה בכל פעם שנכד בא לבקר אותך .

אני יודע שיהיה קשה להתגבר, אני יודע שהזמן יעזור, אבל הדבר הכי חשוב שאני יודע ושמןחם אותי כל יום מאז שעזבת זה שיש לי משפחה חזקה, אוהבת ותומכת שתעמוד לצדי ברגעים הקשים, בדיוק כמוך .

אף פעם לא היית מוכנה להגיד שלום, לא הסכמת להיפרד. זה תמיד היה החלק הכי קשה בשבילך והנה אנחנו פה צריכים למצוא את החוסן להגיד שלום .

אבל אני לא רוצה להיפרד אני לא רוצה להגיד שלום. אז במקום אני רק רוצה להגיד תודה לך סבתא.

שָׁלוֹ

הספד קצר לדודה יעל

דודה יעל שלנו, או יעל (במלעיל) כפי שנקראת בכפר הנשיא. אם הייתי צריך במילה אחת לסכם את האישיות שלך, אז הייתי אומר משפחה. המשפחה שכה חסרת בילדותך, הייתה המהות שלך. וכשאני אומר משפחה, זה מתחיל בילדים, בנכדים, וממשיך במשפחה המורחבת, באחים באחיינים והילדים שלהם. קשה לסכם כל כך הרבה שנים שאנחנו מכירים. זכורות לי מהילדות הנסיעות הארוכות לכפר הנשיא, בטנדר המעשן כדי לבקר את "האחות הקטנה". הקשר שלך עם אבא ודן האחים הגדולים, היה בעיני דוגמא לקשר של אהבה ללא תנאי בתוך משפחה, משפחת רוזנדל, תוך הערכה הדדית ללא גבול. מאוחר יותר זכורה לי התקופה הקצרה, שגרתי בביתכם וזכיתי לחוות את האהבה והדאגה שלך.

אחר כך אבנר נהרג ודן נפטר, ונראה שהקשר שלך עם אבא ואיתנו נעשה רק חזק יותר. סיפחת בקשר הזה איתנו וההשתתפות בגורלנו את כל המשפחה שלך, כולל הדור של הנכדים. ההתמדה שלך ושל "החמולה מכפר הנשיא" להגיע לכל אזכרה אצלנו, אינה דבר מובן מאליו.

את היית זו ששמרת על הקשר איתנו גם אחרי שאבא נפטר. אי אפשר היה שלא להרגיש כמה חשוב לך הקשר הזה, היית מתקשרת במבטא הייקי ובקול שאי אפשר לטעות בו, מופתעת כל פעם מחדש כשזיהינו אותך: "איך ידעת שזו אני?" נו באמת יעל, הגזמת...

יעל, כדודה האחרונה שלנו וכנצר אחרון לבני רוזנדל, אני חש שתם עוד פרק בדור של נפילים. סוג של אנשים שכבר לא נמצא בקו היצור...

אוהבים אותך ונזכור אותך דודה יעל.

גדעון

יעל

אימא ביולוגית יש רק אחת, אבל "חוק הדחיסה" ע"פ אמיר גוטפרוינד הסופר, מאפשר לנכס בני משפחה לפי דרישה, צורך וקירבה בין הדורות. מבחינתי זה מקובל...

לאבד אימא זה קשה בכל גיל, בכל מצב, בכל שפה, בכל מקום.

את למדת את זה בגיל צעיר מאוד, אני למדתי את זה בגיל קצת יותר מבוגר ועכשיו ילדיך, שחלקם כבר חובקים נכדים, למדים זאת.

לפני 6 שנים, כשחגגנו לירדן בר מצווה, בדרך קצת לא שגרתית ששילבה דת וטבע, מסורת ו"צבריות", ניגשת אלי עם דמעות בעיניים, חיבקת אותי ואמרת לי "תודה".

ענית: "לך התודה. שבאת, שנכחת" ואת בשלך "תודה לכם שהזמנתם אותי. על החוויה המיוחדת שנתת לי להיות חלק ממנה, על הכבוד ועל הדרך שלכם. ריגשתם אותי. לא האמנתי שבית כנסת יכול לגרום לי לבכות..."

לא ויתרת על ההליכה בסמטאות צפת, על הרפטינג בירדן הגועש (שהיה בזרימה מכובדת ביותר) ועל הרביצה בזולה שאחרי.

מיותר לציין שהיית הבוגרת בחבורה.

יעל,

הקמת שבט לתפארת שנמצא בפריסה ארצית ועולמית.

ריכזת אצלך כמויות של אנרגיה, פעילות, יצירה, עשייה, תמימות ואהבה.

הראית שלא חשוב הגיל, העיקר התרגיל.

מצדיעה לך ואומרת לך תודה.

כבר מתגעגעת

צביה (בשם שבטי רוזנקרנץ, שמש, מזרחי, וינר, לוי וגולדמן)

יעל נמנוב

יעל, לוטה רוזנדל – כפי שחלק מהוותיקים זוכרים עד היום - נולדה באסן שבגרמניה ביולי 1925 להוריה הרמן ואליזבט. עם התחזקות חוקי הגזע בגרמניה, נשלחו שני אחיה הגדולים לארץ ישראל. לאחר ליל הבדולח רשמו ההורים בלב כבד את הבת הצעירה, יעל, הן לקינדרטרנספורט והן לתור לעליית ילדים לפלשתינה. מה שיאושר קודם, העיקר לברוח מגרמניה כמה שיותר מהר.

הפרידה מההורים עם צאתה למסע ב'קינדרטרנספורט' הייתה כה טראומטית, שיעל בת השלוש-עשרה לא זכרה בהמשך חייה שום פרט, לא מסע הרכבת להולנד, לא הפלגת האנייה לאנגליה, ולא ההגעה ללונדון.

לאחר גלגולים במקומות שונים באנגליה, הגיעה יעל הנערה לחוות גורסי לז, שם לראשונה הרגישה טוב, והשתלבה בכל ליבה באווירה הציונית והסוציאליסטית, ובעבודה בחקלאות. שלוש שנים מאושרות ומשמעותיות עברו על יעל-לוטה, בהן לקחה חלק בבניית גרעין "הבונים", החדור כמוה בתחושת שליחות לאומית: הקמת מדינה יהודית, וקיבוץ חדש בארץ ישראל.

ביולי 1946, בדיוק ביום הולדתה העשרים ואחת, עלתה יעל בהתרגשות (עם כעשרים חברים נוספים מכפר הנשיא) על ה"יגור", ספינה קטנה וישנה עליה נדחסו 800 מעפילים. ה"יגור" הייתה האנייה הראשונה שגורשה לקפריסין, כך שהגרוש היה כרעם נוסף ביום בהיר. בתקופה בקפריסין הושבעה יעל בדרמטיות ל"הגנה", ואף קבלה תפקידי שמירה ומעקב אחר פעולות האנגלים.

לאחר כחצי שנה במחנות ההסגר, בדצמבר 1946, הגיעה יעל, הצעירה היפה בעלת החיוך המלבב, ארצה, ונפגשה עם שני אחיה בכפר רופין. מכאן המסלול הידוע – כפר בלום, "עצמאות" בחדרה, שם עבדה יעל עם התינוקות.

ביום העלייה על הקרקע התמזל מזלה של יעל, שמקרה המתינה לטרמפ לחזור מכפר רופין לחדרה, והיא פגשה את המשאית העמוסה חלוצים נלהבים ומשולהבים, שרים במלוא גרונם: עולים להתיישבות בגליל! ללא היסוס עלתה יעל על המשאית, וזכתה להיות בין הנשים המעטות בשבוע הראשון במנסורה. באותו שבוע "זכתה" גם להיות ראשונת הנדבקים במלריה... לצערה, נדרשה לחזור לחדרה ולהמשיך לטפל בזאטוטים.

שנים רבות עבדה יעל כגננת, מורה לכיתות א' ב', וכמרכזת הגיל הרך. כבר בשנת 1949 נשלחה להכשרה של שנתיים כגננת בסמינר הקיבוצים, ורבים מילדי המשק זוכרים את המרץ, ההתלהבות והערכים שהשקיעה בנו.

אישה ערכית ודעתנית, התבטאה לאורך השנים בישירות רבה על נושאים רבים, בראשם כמובן חשיבות החינוך בגיל הרך, חוסר ההשקעה בהכשרת מטפלות, וההזנחה בבתי הילדים, לעומת עדיפות שניתנה תמיד לענפי המשק.

יעל הכירה את אדי, חתיך ספורטיבי ומלא אנרגיה. יחד היוו זוג יפה ונמרץ, תורם ואכפתי, ובנו משפחה לתפארת.

ב-1966 יצאה המשפחה לשליחות ציונית בדרום אפריקה, תקופה מלאת חוויות מכל הסוגים. יעל הרבתה לכתוב ב"דברי הכפר", תיארה את הקורה במערכת החינוך, ולא היססה להביע דעה נחרצת בנושאים שעל סדר היום.

לאחר המעבר ללינה משפחתית, ב-1967, מדווחת יעל: כיצד השפיעה הלינה המשפחתית על ילדינו בגיל הרך? הם התרגלו מהר מאד, ובדרך כלל מרוצים מאד. נאמר לי שבפעוטונים חלה ירידה גדולה בשעור ההרטבה, לעומת המצב שקדם ללינה המשפחתית...

לאחר שנים רבות ופוריות בחינוך, ריכזה יעל את האולפן במשך מספר שנים, כרגיל, בהרבה ציונות ואיכפתיות. במקביל החלה לעסוק בקרמיקה, תחום אותו למדה ופיתחה, ואף מכרה מפרי עמלה בתערוכות ובירידים. יעל לא הסתפקה בסטודיו שלה, היא ראתה חשיבות בפיתוח האומנים הרבים במשק, ויצירת ערוצי שיווק ומכירה, והייתה שותפה ליוזמות כגון פתיחת הגלריה (במקום בו נמצא כיום המפגש).

זמן רב הייתה יעל בצוות העורכים של "דברי הכפר", ובמשך שנים כתבה את המדור המיתולוגי "מה נשמע?" היא לא הסתפקה בדיווחים, אלא פרסמה מאמרים מלאי חיים על המתרחש, הן במערכת החינוך הקרובה לליבה, והן בענפים ובנושאים אחרים; ראיונות עם אנשים שונים, על הקורה בענפים ועוד. תקופה של הרכבת ברזים במפעל, ואחריה - פנסיונרית פעילה ואומנית יוצרת.

גם בתחום הספורט הצטיינה יעל, ולעת גבורות התפרסמה כרוכבת אופני שטח. בהשגים מרשימים לגילה, שזכו לאיזכורים גם בתקשורת מחוץ לקיבוץ, דיוושה בנחישות שאפיינה אותה כל חייה.

ארועים משפחתיים לא קלים נאלצה יעל לחוות בחייה, החל מהפרידה בגיל כה צעיר מהוריה לנצח, אבדן האחיין האהוב והאח, והתקפות אכזריות על בני משפחה. נחמה רבה מצאה בתרומתה המשמעותית להקמת הקבוץ והמדינה, וודאי במשפחתה הגדולה והחמה, 0 בילדים ובנכדים האוהבים והמוכשרים בתחומים רבים.

רחל גינת

יהי זכרה ברוך.

**בצער רב אנו מודיעים
על פטירתה של חברתנו**

**ריני כהן
ז"ל**

**ומשתתפים בצערם של
צביה, אילנה, דורון,
אורית, דניה ומרגלית
וכל בני משפחותיהם**

שלא תדעו עוד צער

הספד לסבתא ריני

מתוק הספר של אמא,

"זרנו בלילא האלור של פועלי רכבת, אבא ברוח הלמניט
הללו חיינו כאילו אנו באי בודד. הבית היה בראש מדרון
תלול, באחד משה בתים שבהם זרו: רופא, רופא
סינייט, צורק דין וצוד שתי משפחות אמידות. הבית הספר היינו
שלוש ילדות יהודיות בכיתה של שלושית בנות ומהיום הראשון
יצאנו מהכיתה בלמן שהתקיימו תפילות. כבר אז נלמד הלרע
של תחושת השונות, שמאנו סבלתי כל חיי הסקוטלנד.

כשהייתי בת 13 עברנו לדרום לילא והייתי מתבודדת הרבה
בית. אחד הציסוקים האהובים עליי היה לסאור את וילונות
הבית, לפתוח פטפון, ולרקוד ולרקוד.

ב1939 קרה הנס בחיי, הטי חברתי הטובה, הודיעה לי שאנו
יכולות להצטרף לתנועת ה"בונים". לא ידענו ולא היה לנו
איכפת מה זה - הצטרפנו. בפעם הבונים הראשונה
התאהבתי במייקל, הייתה לו אהבה ממת ראלון.

היינו חבורה נהדרת של כשנים עשר איש שקיבלו החלטה
לעלות לארץ.

במלחמה יצאתי להכשרה בארזי ליי. במשך הזמן גם מייקל
הצטרף ובי-1943 התחתנו, ומיכאל אויס.

בדצמבר 1948 עלינו סופסוף על ספינה בדרכ לארץ.

זביה נולדה בחדרה, חמישה שבועות אחרי עלייתנו ארצה,
ומיכאל נסע בשליחות לאנגליה, נשארתי לבד למשך כ11
חודשים, שבהם הספקנו לעלות לכפר הנשיא. אותי שיה
לעבודה במכסה.

השנים הבאות היו רציף של ילדים וילדות, עבדתי בבתי ילדים.
וב-1953 נסענו בשליחות לדרום אפריקה. היו אלו שנים

קשות מאד עבורי, וכשחזרנו, צבדתי כאקונומית ואחר כך
 בחינוך.

המפגש הראשון שלי עם החומר כבש אותי ומאהלך השנים
 הצמקתי את היכרותי עם התחום, כתחתי סדנאות והפכתי
 למורה למלאכה בבית הספר.

ה - 1972 נבחרתי לשמש כמזכירת הקיבוץ, תקופה לא קלה
 שכללה את מלחמת יום כיפור.

1979 - יצאנו מייקל ואני לבקר את יהדות הדממה
 ברוסיה, הייתה לו נסיעה משמעותית מאד עבורי.

בשנת 2000, מייקל נפטר באופן פתאומי.

2010 - עוד מפגש משפחתי, אני מרשימה יותר את החוסר
 ומוצאת עצמי בוכה כל יום. הבנות מבקרות הרבה וצביה
 דואגת לי כל יום, אבא אני מוכנה כבר ללכת".

חמש שנים עברו, שנים לא קלות לאימא, הלכת ודעכת לאיטך ועם כל הקושי
 והזיכרון האובד, הצלחת לשמור על הכבוד והאצילות האופייניים לך.

נוחי על משכבך בשלום, אנחנו אוהבים אותך וננצור אותך לעד בליבנו.

אוהבים צביה, אילנה, דורון, אורית, דניה ומרגלית

אמא

ביום שישי עוד ישבנו על המרפסת והצטרפת אלי בקול חלש לשיר 'קה סרה סרה' שכה אהבת. מה שיהיה הוא שיהיה. נדמה שכך לקחת את חיך בשנתיים האחרונות.

חיך אמא היו מלאים בנחישות, אומץ, נדיבות ויצירתיות.

היית חזקה כסלעי הבזלת שקידמו פניך, בבואך לבנות את ביתך בגליל. והיית רכה וגמישה כחומר שתחת ידיך הפך אלסטי, גמיש פושט ולובש צורות.

יחד עם אבא הקמתם לנו את הבית האוהב, המכיל, הערכי והמתחשב תוך כדי מרחב מחיה.

דלתות ליבך וביתך שנפתחו לכל עובר אורח, לימדו אותנו נדיבות מהי.

תשורות מעשי ידיך שנתת ברוחב לב ובאהבה לכל, לימדו אותנו נתינה מתוך אהבה ויחס לזולת שאינם תלויים בדבר.

הגשמת חלומך בגיל ארבעים לקום וללמוד את שכה חפצה נפשך, הקרמיקה, לימדו אותנו שאף פעם לא מאוחר להעז ולממש.

הופעותייך ושירתך על במות הקיבוץ, לימדו אותנו מהי שירת הלב הנובעת מתוך השמחה הפנימית ושאינה תלויה בחומר הגשמי והחיצוני.

לימדת אותנו רעות ואחוזה, צניעות והתחשבות, חמלה ומחילה, איכפתיות נתינה והמון המון אהבה.

יחד עם אבא השכלתם לארוג את משפחתנו ביחד של מסירות ואהבה.

מזוג סקוטי הקמתם משפחה צברית עניפה המסתעפת ומסתעפת והיד עוד נטויה. זכית להיות נוכחת בלידת חמישה עשר ניניך, בלידת עשרים ושמונה נכדיך, בחתונות ובבר-מצוות. זכית אמא ואנחנו זכינו בכך.

המשפחה שלך ושל אבא זהו מהות האושר האמיתי, אושר של חיבור גדול ומשמעותי.

אמא הגיעה זמן הפרידה, וכמו לידי סקוטית אמיתית, כך גם נפרדת מאיתנו, באצילות וגבורה מוקפת בים אוהבייך.

היית יותר מראויה לתשעים וכמעט שתיים שנות חיך.

כעת נקווה שתפגשי אי שם את שאהבה וערגה לו נפשך מגיל שש עשרה את אבא.

תודה לכם לכל הבית היקר והמיוחד בית כפר הנשיא, תודה למפגש שהיה מקום נפלא, מקום שיש למה לקום ולבוא כל בוקר, לחברים ולעשייה.
לכם צוות המרפאה ובמיוחד לך יפעת, על היותכם שם בשביל אמא תוך כדי שמירת כבודה ופרטיותה.

לך צביה מילים לא יספיקו להודות, על כל מה שעשית והיית בשביל אמא. נשאת באחריות בצורה מעוררת הערצה והערכה, כשיוסי תמיד לצידך עוזר ותומך. תודה צביה תודה על הכל. ככל שהכבדת עלייך נעשה קל יותר עבורנו.

Dear maria

את היית המלאך של אמא ושלנו. בשקט וברוגע שבך טיפלת באמא במסירות אין קץ. ידעת להעניק לה את כל שהייתה זקוקה לו.

אנחנו רק יכולים להודות על שזו את שנשלחת אל אמא ואלינו.

אורית

אמא, אני זוכר שבאחת מהאזכרות לאבא – נדמה לי שבעשור למותו – אמרת, שאת מאוד אוהבת את כולנו – וזה וואחד אהבה לאהוב משפחה כזאת גדולה! ושאת מאוד מוקירה את העובדה שכולנו באים כל שנה לאזכרה. אבל... אהבתך הגדולה והאדם שאת מתגעגעת אליו יותר מכל, שוכב באדמה. ומה שהיית רוצה באמת, זה להצטרף אליו. משאלתך נתגשמה, ואתם מתאחדים לאחד כמו בימים הטובים.

הייתם צוות לעניין. מצד אחד נתתם מרחב אחד לשני וכל אחד מכם התפתח לכיוונים שלו, לצד העשייה של "מה שצריך לעשות" בשם הקולקטיב, ומצד שני, ידעתם לתמוך האחת בשני. לדוגמא, תמיד אזכור כיצד, כשהיית מזכירת הקיבוץ, היית יושבת עם אבא על הנאומים שהיית צריכה לשאת. והוא בסבלנות ואהבה, היה מתקן ומייעץ מה להגיד ואיך לומר את זה.

הדבר בא לידי ביטוי גם בספר הזיכרונות שכתבת ויצא לאור ב-2012, לא יכולת לכתוב עליו ועל מסע חייך, מבלי להוסיף על פני כחצי ספר (יחי השיוויון) גם את זכרונותיו של אבא שהלך לעולמו 12 שנים לפני כן, ועזב את כתב הזכרונות על ניירות פשוטים בארכיון המשק.

ואיך שדברים קורים, ומי הסיבה ומה המסובב? אין לי (לפחות) תשובה. אבל כשאני קורא בספר שכתבת, שבגיל 16 עזבת את בית הספר – מה שנחשב כבגידה או מרד (אימא המורדת, מי מאמין). עזבת בעקבות חלום שלך ושל חברתך (גם היא רינה) להקים עסק לאופנה, ובדיוק אז חברתך הטובה הטי (כיום תושבת כפר כלום) צלצלה להגיד לך שיש מחנה קיץ ושאתן יכולות להצטרף אליו, בתנאי שתצטרפו לתנועת "הבונים".

ללא כל מושג מה זה "הבונים" מה המסר הציוני והחלוצי של התנועה ולאן זה יוביל אתכן, נרשמתן והצטרפתן. ובפגישה הראשונה לא ממש התרשמת מהתנועה, אבל מאוד מאוד התרשמת מגבר אחד. אז מה יש להוסיף?

אימא, נוחי על משכבך בשלום.

מסע חייך הסתיים אבל השארת עקבות רבים וגדולים שלא יימחו לעד.

דורון

מזל-טוב

ימי הולדת

16/7	רותי מרקס זיו נוי לין אורן (נינה ריינס) מדלין דויל (נינה א. חצור)
17/7	צילה מסר נעמה נצר (נינה ש. חצור)
18/7	ג'וליה ניצן לביא בן-צבי (נכד) ניצן ליפשיץ (נכדה – עדר) רומי פורסטר (נכדה)

12/7	דוד אלמן ענווה בן-זאב כרמל מואנה איסטון יהלי יודאיקן
13/7	מיכי חייט שיפי מתתיהו אריאן סוקול (נכדה בן-יהודה) אמה ליפשיץ
14/7	ריימונדה גוטר הרולד וואלאך עדן פורסטר (נכדה)
15/7	אריאל סינה משה גרשמן דניאל גליק (נכד) איתן דוארי (בן עמית-דוארי) שושנה ביאנקו

ימי נישואין

14/7	דליה ורוי בוסקילה
18/7	ענבל פרלסון ואבי מילר

ש י ר ת ה נ ו ע ר

שירה הנוער, שיר עתידנו
שיר התחדשות, בנין ועליה

יאסו... כולם 'להיסרף' (להצטרף) עם הכפיים...

אי שם רחוק רחוק בשנות השישים
כשכולנו היינו – מן הסתם – פחות קשישים
פתוחים לשמוע, יודעים לקבל
צליל זר, שונה, מזה המקובל בתרבות ישראל
הגיע לארץ מיוון הקרובה
אריס סאן בעקבות אהבה
כשהיה מנסה לשלהב את מעריציו הרבים מינספור
בפונטיקה של מבטא במעבר לעברית מיוונית שבמקור
זה היה נשמע לאוזן מקומית חי-שמיים
יאסו כולם 'להיסרף' (להצטרף) עם הכפיים

עברו חלפו מאז לפחות דור או שניים
והיום אנו שוב עומדים ומוחאים כפיים
לעם היווני שעמד על שלו
ובמשאל דמוקרטי אמר פשוט – לא!
לעבדות מודרנית אצל בעלי ההון
נושים פיננסים, המחזיקים אומה שלמה בגרון!
מהדקים עוד ועוד את חגורת המחנק
תמות נפשכם - תמורת יורו חזק...

אין ספק – חובות צריך לשלם!
אך במקביל אסור מהגורמים לכריסה להתעלם.
יודע בברור גם כול חמור יווני
שאת מחיר הכישלון משלם תמיד האזרח העני...
האדם הפשוט, הפועל השכיר, הגימלאי
האיש שגם כעת. בקושי בקושי חי...
מנסה להשאיר את הראש מעל המים
זועק בקול, מנופך בידיים
הצילו! די! אך איש אינו שומע
את זעקותיו של הטובע...

אז יאסו ללוגמי האוזו ואוהבי הסופלאקי
יאסו ליושבי הטברנה ולרוקדי הסירטאיקי
שזקפו ראש באמצעות פתק קטן "לא" שהטילו בקלפי
ואמרו עד כאן! לאורקול המודרני האירופי שבדומה לאחיו המקורי בדלפי
מסיר מעצמו כול אחריות למשבר הקולוסאלי
בתואנות על שחיתות ציבורית ועצלנות של הציבור הלוקאלי...
כדאי שיבינו שם למעלה, גברי וברוני האיחוד האירופי

בלי הצעה סבירה שתיתן כתף וסיכוי למצב הכאֹוֹתִי
 יוון תהיה רק העכבר הראשון שנמלט מהאוניה הטובעת
 סנונית ראשונה שאינה מבשרת אביב
 חורבן כלכלי/חברתי שיפגע בכול מה ומי שמסביב
 ומי יהיה "הבא בתור" אחריה, קשה כרגע לומר ולדעת.

אז בואו נחזור רגע אלינו ממפגן הדמוקרטיה היווני
 לראש ממשלה שנבחר בראש המחנה הימני
 ועשה "פליק-פלאק" של 180 מעלות
 לאלה שנתנו לו בקלפי את הקולות
 וכשנקראו במשעל להביע את דעתם
 ציפצף המנהיג ובז לכולם...
 איתרוג תקשורתי ויועץ משפטי הזוי וחולמני
 פתר אותו בלא כלום – צחוק הגורל – בפרשת האי היווני...
 אין צורל להיות הוגי דיעות כמו סוקרטס או אפלטון
 בכדי להבין שיש משהו קלוקל בדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון..

יאסו אזרחי יוון הרמתם ראש ותאווותם להתנהג אלים בכבוד
 הגיעה הזמן להפשיל שרוולים וביחד לעבוד
 להביא לכלכלה העולמית בשורה חדשה
 די לניצול החלש, די למדיניות היד הקשה
 להיות עני זה לא כבוד גדול, אך בהחלט לא בושה!

אבי

שלום חברים,

יצרנו גם סרטון משותף לקואליציה הרחבה שהוקמה בחודשים האחרונים והעוסקת במימוש תכניות ופעולות הסברה להטמנת קווי המתח הגבוה בעמק החולה.

הקואליציה מורכבת מנציגי רשות הטבע והגנים, קרן קיימת לישראל, החברה להגנת הטבע, מוא"ז גליל עליון, מוא"ז מבואות חרמון, מ"מ יסוד המעלה ויישובי האזור.

כולנו חברנו ונמשיך לפעול יחד למען מטרה חשובה זו, כדי שעמק החולה יישאר אחד מהאתרי התיירות החשובים בעולם לקינון, לחריפה ולנדידה עבור מינים רבים של עופות.

מצורף הקישור:

<http://www.parks.org.il/ParksAndReserves/hula/Pages/chulaPower.aspx>

נשמח אם תפיצו הלאה. הוקם גם דף פייסבוק ייעודי – אשלח קישור בהמשך.

בברכה ותודה מזי

**אנו משתתפים באבלה של
שושנה יודאיקין
עם פטירת האם**

ANNA MILGRAM ז"ל
בקנדה

שלא תדעי עוד צער

ט"ו תמוז תשע"ה

02 יולי 2015

תאריך יצירת המסמך 02/07/2015 :

15.docx פרויקט ההפרדה - אריזות - הקומפוסטציה\חינוך והסברה\עבודה מול הישובים\כפר הנשיא\מכתב עיתונים לפח החום יולי:I\:

איכות הסביבה

מועצה אזורית הגליל העליון, ד.ג. גליל עליון 12100

טל / 04-6816638 :פקס 04-6816316

/ [www.galil-elion.org.il](mailto:sviva@galil-elion.org.il) :אתר: sviva@galil-elion.org.il

לתושבי כפר הנשיא שלום,

המיחזור מתחיל בבית מהיום לא שוכחים, מפרידים לשלושה פחים –
הקיץ כבר כאן ואיתו מגיעים מפגעים הקשורים בפח החום, בהם: ריח, זבובונים, רימות וכו'.

אחת הדרכים היעילות והטובות ביותר למנוע מפגעים אלו היא ע"י הוספת עיתונים לפח החום.

מהיום ניתן להשליך את העיתונים לפח החום יחד עם הפסולת האורגנית!
העיתונים סופחים נוזלים וריחות ומהווים חומר יבש החשוב לתהליך הקומפוסטציה.

הוספת העיתונים לתהליך הקומפוסטציה בקומפוסטרים היישובים נבדקה בהצלחה.

קומפוסט לכל תושב

הפסולת האורגנית שלכם הופכת לקומפוסט איכותי הניתן לשימוש בגינות.

המעוניינים בקומפוסט מוזמנים לקחת ב"צאן הישן" או לפנות לאיזיק בן דרור.

לפרטים נוספים, שאלות, והערות מוזמנים ליצור קשר

psolet@galil-elion.org.il

לדיווח על תלונות ומפגעים ניתן לפנות למוקד * 8669 מכל טלפון או דרך האפליקציה:

בברכה,

היחידה הסביבתית ומחלקת התברואה

הפינה הויזואלית

פרידה היא תמיד דבר קשה, אבל פעמיים !!!??

דוד אלמן

שבת שלום